

Rapla Vallavalitsus

RAPLA VALLA

EELARVESTRAATEEGIA 2017 - 2020

Sisukord

Sissejuhatus	3
Eelarvestrateegia olemus	3
Majandusprognoos.....	3
Ülevaade Rapla valla majanduslikust arengust.....	4
Põhitegevuse tulude prognoos	5
Põhitegevuse kulude prognoos	6
Põhitegevuse tulemi prognoos	8
Investeermistegevuse eelarveosa.....	9
Eelarve tulem.....	10
Finantseerimistegevuse eelarveosa.....	12
Likviidsete varade eelarveosa.....	13
Ülevaade valitseva mõju all olevatest üksustest.....	13
Finantsdistsipliini tagamise meetmete täitmine ja konsolideeritud näitajad.....	14
Kokkuvõte	15
Lisa 1 Põhitegevuse ja investeermistegevuse kulud valdkonniti	15

Sissejuhatus

Eelarvestrateegia olemus

Eelarvestrateegia on kohaliku omavalitsuse üksuse arengukavast tulenev finantsplaan, mis seob valla prioriteetidid, vajadused ja võimalused ning annab rahalised orientiirid kavandatud tegevuste realiseerimiseks. Eelarvestrateegia koostatakse neljaks eesisevaks eelarveaastaks; täpsustatakse kolme aasta kavasid tulenevalt majanduskeskkonnas toimuvatest muutustest ning täiendatakse ühe aasta võrra. Rapla valla eelarve on kassapõhine, seega eelarvestrateegia koostamisel on lähtutud kassapõhisest arvestusmetoodikast.

Eelarvestrateegia koostamisel lähtutakse järgmistest põhiatappidest: põhitegevuse tulude ja - kulude prognoosimine; valdkondade kulude proportsioonide arvestamine; investeerimis- ja finantseerimistegevuse vajaduse planeerimine; sõltuvate üksuste finantstegevuse olukord ja prognoos; finantsdistipliini meetmete täitmise tagamine. Valla eelarvestrateegia elluviimine toimub valitsemisala arengu- ja tegevuskavade kaudu. Eelarvestrateegia lähtealused: omavalitsust reguleerivad õigusaktid ja lepingud, sh Rapla valla poolt vastuvõetud kehtivad õigusaktid, Riigi eelarvestrateegia 2017 - 2020, Rahandusministeeriumi 2016. aasta kevadprognoos, Eesti pankade majandusprognoosid ja – kommentaarid; perioodi 2014 – 2020 EL vahendite planeeritav kasutamine.

Eelarvestrateegias arvestatud põhimõtted: plaanid on konservatiivsed ja jätkusuutlikud - ainus arvestatav eelarveline kate uutele tegevustele on prioriteetide ümberaatamine valdkondade siseselt; eelarvedistipliini ja otsustusprotsessi selguse mõttes tehakse vajalikud strateegilised otsused eelarvestrateegia koostamisel kord aastas; eelarveaasta keskel võimalik ülelaekumine suunatakse reservi; põhitegevuse kulude mahu kasv on väiksem, kui -tulude mahu kasv ning valla omaosalus investeringutes kasvab.

Prognoosi eeldused: Rapla valla elanike arv püsib 9 300 inimese piires, maksumaksjate osakaal elanikkonnast pigem kasvab; keskmise brutopalgas kasv Rapla vallas 5% - 5,7% aastas; maamaksu laekumine jääb samale tasemele; tulud kaupade ja teenuste müügist ning majandamiskulud tõusevad vähemalt tarbijahinnaindeksi tõusu mahu; personalikulude ja riigitoetuste maht jääb kuni 2018. aastani samale tasemel, alates 2019. aastast on planeeritud palgavahendite tõusu vähemalt tarbijahinnaindeksi ulatuses ja toetuste osas on vähendatud gümnaasiumi õpetajate töötasu osa toetustes.

Eelarvestrateegia on aluseks järgneva aasta eelarve koostamisel ning esitatakse arengukava ühe osana.

Majandusprognoos

Eesti sisemajanduse koguprodukt kasvab rahandusministeeriumi 2016. aasta kevadprognoosi põhistsenaariumi kohaselt 2016. aastal 2% ja edasi ligikaudu 3%; 2020. aastast hakkab kasvutempo aeglustuma eelkõige töötajate arvu vähenemise tõttu. Majanduskasvu vedajaks jääb sisenõudlus, kuid ekspordi mõju peaks suurenema. Olukord töturul on palgatötajale endiselt soodne – palgakasv on kiirem kui hinnatõus. 10%- line miinimumpalga tõus 2016. ja 2017. aastal tõstab keskmist palka täiendava 0,5 protsendipunkti võrra kummalgi aastal. Tarbimise kasv hakkab aeglustuma seoses hinnatõusu kiirenemisega. Muudatused maksupoliitikas tõstavad nii 2016. kui ka 2017. aastal toorainete hindu vastavalt planeeritud aktsiisitõusudele.

2014. aastal pidurdus tarbijahindade tõus ja 2015. aastal oli tarbijahinnaindeks negatiivne. Riigipoolsed kavandatavad meetmed, toiduainete ja naftahindade hinnalanguste peatumine ja võimalik tõusutrend järgnevatel perioodidel kiirendab alates 2017. aastast tarbijahindade tõusu. Eeldusel, et toorainehindade suuremaid kõikumusi ei esine, stabiliseerub tarbijahindade tõus prognoosiperioodi lõpus 2,8% juure.

Hõive hakkab vähenema: ühelt poolt väheneb tööjõud ja teiselt poolt vajavad ettevõtted tehnoloogilise arengu tõttu järjest vähem töötajaid. Hõive võib väheneda ka mõnes eksporditavas harus, samuti vähendab riigireform töötajate arvu avalikus sektoris. 2016. aastast kasvab palgatulu 5 – 5,5%. Tööjõu nappus võib palgakasvu siiski kiirendada prognoositust enam. Töötuse määr hakkab tõusma ja prognoosiperioodi lõpuks võib jõuda 10% lähedale.

Tabel 1 Majandusprognoos näitajate kaupa (Rahandusministeeriumi 2016. aasta kevadprognoos)

	2015	2016*	2017*	2018*	2019*	2020*
SKP reaalkasv	1,1	2	3	3,3	3	2,8
Tarbijahinnaindeks	-0,5	0,3	2,7	2,9	2,8	2,8
Tööhõive kasv	2,6	-0,9	-0,1	-0,3	-0,2	0
Tööpuuduse määr	6,2	6,6	7,6	8,8	9,7	9,8
Keskmine palk	1 065	1 117	1 170	1 234	1 305	1 376
Palga nominaalkasv	6	4,9	4,7	5,5	5,7	5,5
Palga reaalkasv	6,5	4,5	2	2,5	2,9	2,6

* prognoos

Ülevaade Rapla valla majanduslikust arengust

Rapla on Rapla Maakonna keskus. Rapla valla elanikkond moodustab Eesti rahvastiku koguarvust (1,31 miljonist elanikust) 0,71%. Registriandmetel elas seisuga 31.12.2015. siin 9 296 inimest. Rapla valla elanike arv väheneb Suuremad muutused elanikkonnas toimusid 2015. aastal 19 - 65 aastaste elanike koosseisus ja kuni 6 aastaste vanuserühmas. Kasvab üle 65. aastaste osatähtsus elanikkonnast. Elanikud liiguvad vallast välja, peamine sihtkoht on Tallinn, riigist välja liikumine on viimasel aastal pidurdunud.

Prognoozi kohaselt väheneb kõige kiiremini tööjõulise elanikkonna arv ja suureneb üle 65 aastaste osatähtsus (vt tabel 2).

Tabel 2 Rapla elanike vanuseline koosseis ja muutused ajas

	2015	2014	Muutus 2014/2015	Muutus 2010/2015
Elanike arv kokku, sh	9296	9370	-74	-345
Lapsed alla 6 aastased	759	787	-28	-8
Noored 7 - 18 aastased	1224	1213	11	-73
Tööealised 19 - 64	5608	5735	-127	-453
Üle 65 aastased	1705	1635	70	189
Sünnid kokku	66	93	-27	-48

Valla elanikkonnast moodustavad lapsed (0-18) 21,4% (riigis tervikuna 19,2%), tööealised (19-64) elanikud 60,3% (riigis tervikuna 62,2%) ja üle 65 aastased 18,3% (riigis tervikuna 18,6%).

Tabel 3 Elanike vanuseline koosseis ja maksumaksjate osatähtsus elanikkonnast

	Eesti kokku 01.01.2016		Rapla maakond 01.01.2016		Rapla vald 01.01.2016	
		%		%		%
Elanike arv kokku, sh	1 350 999	100%	34 684	100%	9 296	100%
Lapsed alla 6 aastased	101 530	7,5%	2 528	7,3%	759	8,2%
Noored 7 - 18 aastased	158 477	11,7%	4 354	12,6%	1 224	13,2%
Tööealised 19 - 64	839 748	62,2%	21 384	61,7%	5 608	60,3%
Üle 65 aastased	251 244	18,6%	6 418	18,5%	1 705	18,3%
Maksumaksjate aasta keskmine arv	589 627	43,6%	15 373	44,3%	4 252	45,7%

Rapla valla tulubaas sõltub maksumaksjast ja tema sissetulekust. Rapla valla maksumaksja on kodanik, kes on registreeritud Rapla valla elanike registris 01. jaanuari seisuga. Rahandusministeeriumi andmetel oli 2015. aastal Rapla vallas keskmine maksumaksjate arv 4 252 maksumaksjat, 2016. aastal oli planeeritud 0,2% maksumaksjate arvu tõusu ja 6,5% sissetulekute kasvu. Tegelik maksumaksjate arv jääb esialgselt planeeritust 31 inimese võrra väiksemaks ja keskmine tõus planeeritavast 1,3% võrra madalamaks. 2016. aasta prognoosi, mis tugines 2015. aasta esialgsel prognoosil ei ole muudetud. 2016. aasta prognoos eeldab, et keskmine maksumaksjate arv on eelneva perioodi tegelikust tulemusest 0,7% kõrgem ja sissetuleku kasv planeeritust 1,3% kõrgem. Alates 2017. aastast on planeeritud maksumaksjate arvu vähenemist seoses tööhõive kasvu pidurdumisega ja tööealise elanikkonna vähenemisega Rapla vallas. Elanike arvust moodustab maksumaksjate osatähtsus keskmiselt 46%. Keskmiseks palga nominaalkasvu arvestamise aluseks alates 2017. aastast on rahandusministeeriumi kevadprognoos. Planeeritav tulumaksu laekumise kasv järgnevatel aastatel on keskmiselt 4,3-5,5 protsenti (vt. tabel 4; joonis 1).

Tabel 4 Elanike ja maksumaksjate arv, keskmine sissetulek ja planeeritav tulumaksu laekumine

	2015	2016*	2017*	2018*	2019*	2020*
Elanike arv	9 296	9 300	9 270	9 240	9 210	9 180
Maksumaksjate arv*	4 252	4 290	4 286	4 273	4 264	4 264
Maksumaksjate arvu muutus	0,2%	0,9%	-0,1%	-0,3%	-0,2%	0,0%
Väljamaksed füüsilistele isikutele*	51 126 048	55 552 812	58 105 631	61 117 536	64 472 033	68 017 995
Sissetulek inimese kohta kuus	1 002	1 079	1 130	1 192	1 260	1 329
Planeeritav sissetuleku kasv Rapla vallas	6,7%	7,7%	4,7%	5,5%	5,7%	5,5%
Sissetuleku kasv Eestis kokku	6,0%	4,9%	4,7%	5,5%	5,7%	5,5%
Tulumaksu laekumine*	6 181 218	6 449 447	6 740 253	7 089 634	7 478 756	7 890 087
Tulumaksu laekumise kasv	9,2%	4,3%	4,5%	5,2%	5,5%	5,5%
Tulumaksu laekumise ja sissetulekute suhe	11,60%	11,60%	11,60%	11,60%	11,60%	11,60%
Maksumaksjate osatähtsus elanikkonnast	45,7%	46,1%	46,2%	46,2%	46,3%	46,5%

* prognoos

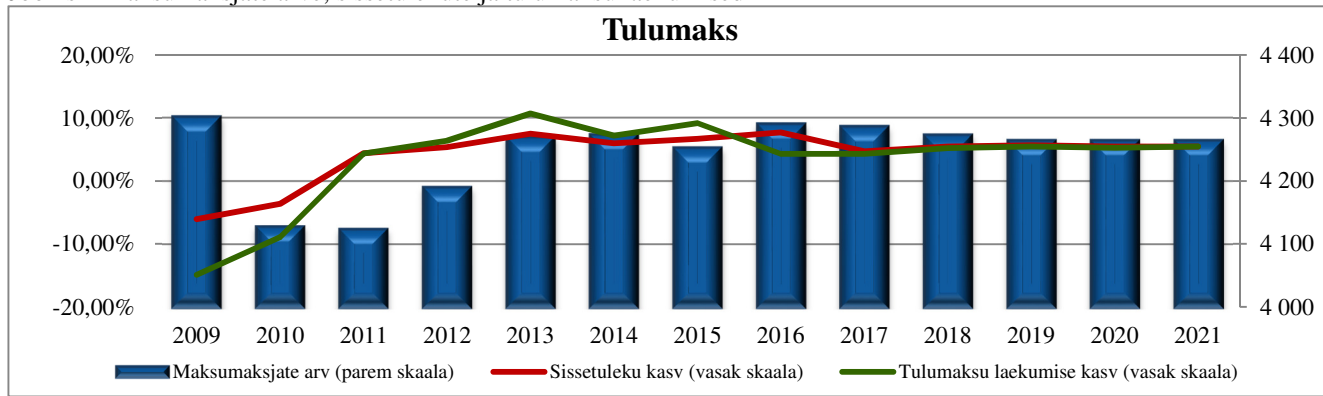
Rapla valla tugevuseks võib lugeda ettevõtluse jätkusuutlikust ja maksumaksjate suurt osatähtsust elanikkonnast. Kuigi elanikkond vananeb on maksumaksjate osatähtsus kõrge st. jätkatakse töölkäimist ka peale pensioniea saabumist.

Põhitegevuse tulude prognoos

Põhitegevuse tuludena käsitletakse eelarvestraateegias tulenevalt KOFS-i regulatsioonist järgmisi tulusid: **maksutulud, tulud kaupade ja teenuste müügist, saadavad toetused tegevuskuludeks, muud tegevustulud.**

Aastatel 2017 - 2020 kasvavad Rapla valla põhitegevuse tulud kogu perioodi vältel keskmiselt ca **1%**. Võrreldes 2016. aastaga kasvavad põhitegevuse tulud 2020. aastaks ligikaudu 720 tuhat eurot. Põhitegevuse tulude kasv tuleneb peamiselt maksutulude kasvust - planeeritavast tulumaksu laekumisest. Maksutulude kasvu aluseks on planeeritav sissetulekute suurenemine vastavalt rahandusministeeriumi kevadprognoosile. Elanikkond väheneb ja maksumaksjate arv planeeritult ei kasva (vt. tabel.4; joonis 1).

Joonis 1 Maksumaksjate arve, sissetulekute ja tulumaksu laekumised

Alates 2011. aastast on tulud uuesti suurenenud ja 2014. aastal ületas tulumaksu laekumine kriisieelse 2008. aasta taseme. Tulumaksu laekumise kasvuks on planeeritud ca 5% aastas.

Maamaksu osas on arvestatud, et maksustatava maa maksumäär, mille kehtestab kohaliku omavalitsuse volikogu on tõstetud maksimum määradeni ja jääb vaadeldaval perioodil samale tasemele. **Kaupade ja teenuste müügist saadav tulu** moodustab ca 10% põhitegevuse tuludest. Strateegias on arvestatud haridus- ja huvialaasutustest laekuvate õppetaskude, üüritulude tõusuga vähemalt tarbijahinnaindeksi tõusu mahus. **Riigi poolt eraldatavate sihtotstarbeliste püsitoetuste** (kultuuri-, põllumajandus-, sotsiaalministeeriumist) maht püsib vaadeldaval perioodil samas suurusjärgus. 2019. aastal on toetusfondi osa vähendatud gümnaasiumi õppe rahastamise osas (õpetajate töötasu, toitlustus, õppevahendid).

Tasandusfondi eraldamise aluseks on arvestusliku keskmise tegevuskulu ja arvestuslike tulude vahe. Vahe kaetakse kehtestatud koefitsiendi ulatuses. Strateegias on arvestuse aluseks Rahandusministeeriumi kodulehel saadav arvestusfail, mis võimaldab arvutada tasandusfondi ligikaudse eraldise. Arvestades planeeritud tulumaksu tõusu ei ole järgnevatel perioodidel tasandusfondi makseid ette näha. Tasandusfondi eraldis sõltub riigieelarves tasandusfondi arvatud vahendite kogumahust ning kõikide KOV-de näitajatest (tasandusfondi peamine eesmärk on tasandada kohalike omavalitsuste omavahelisi võimalusi kulude tegemisel).

Tabel 5 Tasandusfondi toetuse arvestamise alused 2016-2020

Arvestuslikud tulud	2015	2016	2017*	2018*	2019*	2020*
Tulumaks	6 181 218	6 449 447	6 740 253	7 089 634	7 478 756	7 890 087
Arvestuslik maamaks	114 551	114 551	114 551	114 551	114 551	114 551
Kohaliku tähtsusega maardlate kaevandusõiguse tasud	8 918	8 918	8 918	8 918	8 918	8 918
Kulude parameetrid						
Laste arv vanuses 0-6	787	759	754	749	744	739
Laste arv vanuses 7-18	1 213	1 224	1 215	1 207	1 199	1 191
Tööealiste arv vanuses 19-64	5 735	5 608	5 569	5 530	5 491	5 453
Vanurite arv vanuses alates 65	1 635	1 705	1 693	1 681	1 669	1 657
Hooldatavate ja hooldajateenusele suunatud isikute arv		152	152	152	152	152
Kõvakattega maanteed		23	23	23	23	23
Kõvakatteta maanteed		130	130	130	130	130
Kõvakattega tänavad		34	34	34	34	34
Kõvakatteta tänavad		7	7	7	7	7
Arvestuslikud tulud kokku		5 977 593	6 335 203	6 664 673	6 980 252	7 337 788
Arvestuslikud kulud kokku		6 094 914	6 354 629	6 586 056	6 825 420	7 098 541
Tulu ja kuluvajaduse vahe		117 321	19 426	0	0	0
Tasandusfondi toetus		105 588	17 483	0	0	0

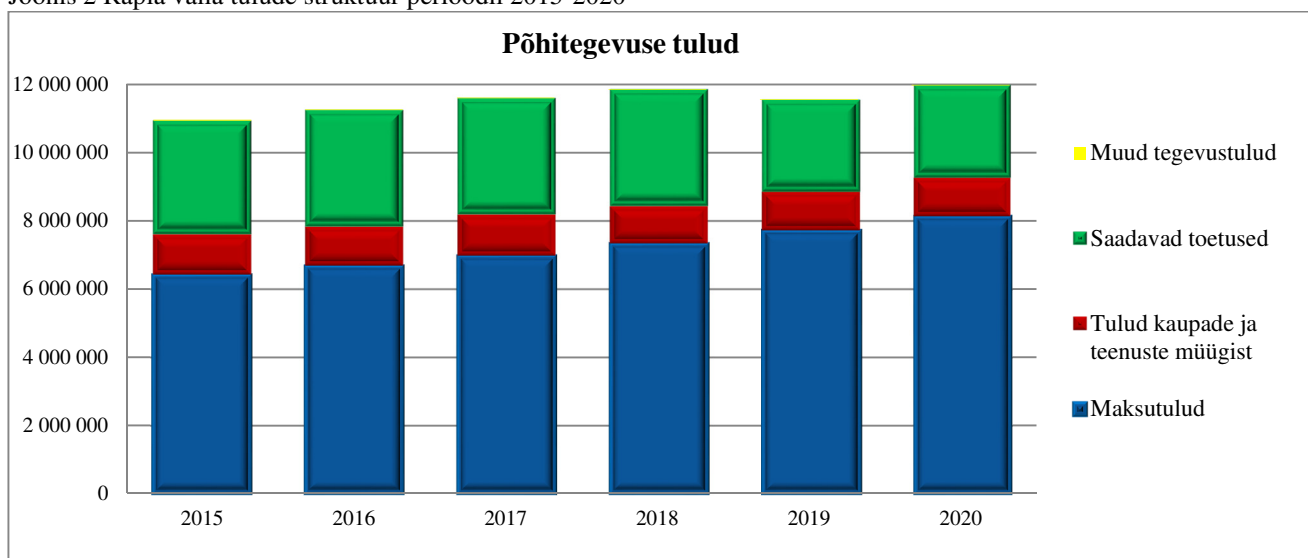
Muud tegevustulud on planeeritud samas suurusjärgus, saastetasude ja maavarade kaevandamistasudest laekuvaid summasid on vähendatud vastavalt tegelikule laekumisele.

Eelarvestrateegia vastuvõtmisele eelnenud aasta tegelikud, jooksvaks aastaks kavandatud ja eelarvestrateegia perioodiks prognoositavad põhitegevuse tulud on toodud alljärgnevas tabelis:

Tabel 6 Põhitegevuse tulud perioodil 2015 – 2020

	2015 tegelik	2016 eelarve	2017 kava	2018 kava	2019 kava	2020 kava	Muutus 2020/2016 summaliselt
Põhitegevuse tulud kokku	10 970 187	11 273 530	11 547 763	11 786 540	11 570 891	11 993 836	720 306
Maksutulud	6 421 582	6 683 651	6 974 453	7 323 834	7 712 956	8 124 287	1 440 636
sh tulumaks	6 181 218	6 449 447	6 740 253	7 089 634	7 478 756	7 890 087	1 440 640
sh maamaks	240 364	234 204	234 200	234 200	234 200	234 200	-4
Tulud kaupade ja teenuste müügist	1 188 302	1 147 408	1 206 388	1 104 165	1 135 081	1 136 757	-10 651
Saadavad toetused tegevuskuludeks	3 333 259	3 424 971	3 340 503	3 332 123	2 696 436	2 706 374	-718 597
sh tasandusfond (lg 1)	209 527	105 588	17 483	0	0	0	-105 588
sh toetusfond (lg 2)	2 819 516	3 096 812	3 103 401	3 110 669	2 514 925	2 522 349	-574 463
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	304 216	222 571	219 619	221 453	181 511	184 025	-38 546
Muud tegevustulud	27 044	17 500	26 418	26 418	26 418	26 418	8 918

Joonis 2 Rapla valla tulude struktuur perioodil 2015-2020

Põhitegevuse kulude prognoos

Põhitegevuse kuludena käsitletakse eelarvestrateegiast tulenevalt KOFS-i regulatsioonist järgmisi kulusid: *toetused tegevuskuludeks, muud tegevuskulud*.

Eelarvestrateegia perioodil põhitegevuse kulude maht absoluutsummas jääb samaks (vt tabel 7). Kulude tõusu arvestuslikuks aluseks on tarbijahinnaindeksi planeeritav tõus. Personalikulude tõus 2017 - 2019. aastal saab toimuda sisemiste ümberkorralduste arvel (koosseisude ja töötaja kasutuse üle vaatamine, juhtimiskulude vähendamine), 2020. aastast on planeeritud ka personalikulude tõus lähtuvalt tarbijahinnaindeksi tõusust, mis on madalam täna Eestis planeeritavast palgatõusust. Põhitegevuskuludest moodustavad personalikulud 55% - 58%, *edaspidine tõus sõltub majanduskeskkonnast ja poliitilistest otsustest*. Personalikulude tõus 1% võrra suurendab põhitegevuse kulusid ligikaudu 55 tuhande euro võrra aastas. Kui suurenevad riigi toetused palgakuludeks (õpetajate palgavahendid), siis tuleb võimalusel prioriteedid üle vaadata ja tagada personalikulude tõus ka valla finantseeritavates valdkondades.

Planeeritud personalikulude muutused: 2018. aasta palgavahenditesse on arvestatud lisavahendid koondamiskuludeks seoses riigigümnaasiumi moodustamisega kahes tänases gümnaasiumis ja vahendid Rapla Täiskasvanute Gümnaasiumi likvideerimisega kaasnevate kulude katmiseks. 2019. aastast on planeeritud gümnaasiumi palgavahendite vähenemine seoses Riigigümnaasiumi avamisega 01.09.2018. aastast. Täna strateegias ei ole arvestatud kahe gümnaasiumi ümberkorraldamisest tulenevate lisakuludega (v.a. personalikulu).

Majanduskulud ja toetused (v.a. riiklikud toetused) suurenevad vastavalt tarbijahinna koefitsiendi tõusule. Reservfond on planeeritud vastavalt Rapla valla finantsjuhtimise korrale 1% põhitegevusetuludest.

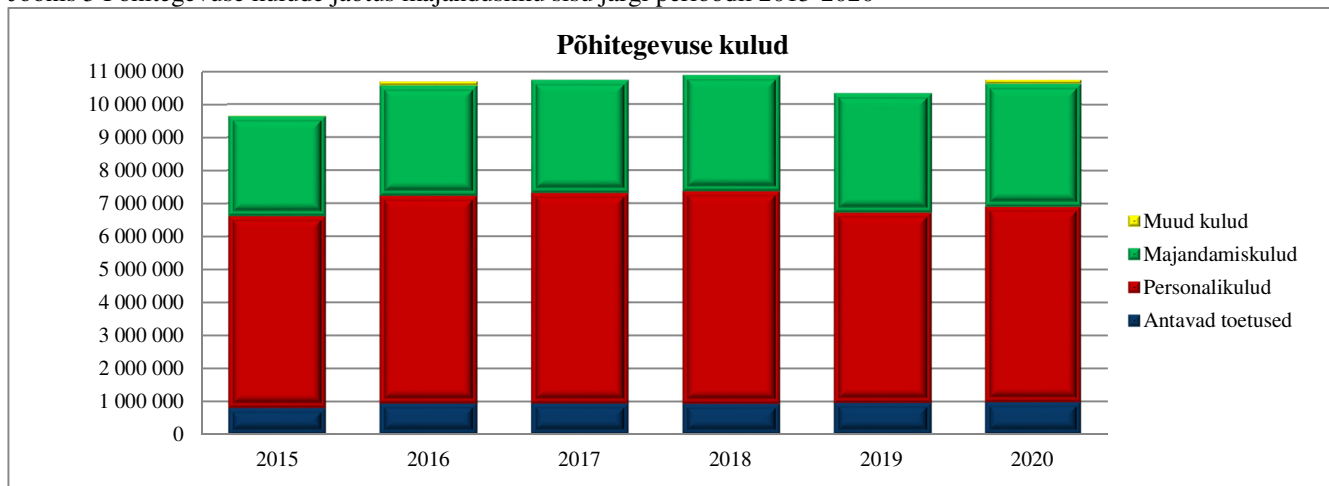
Rapla ja Hagudi raudteejaamade kavandatavad investeeringud, rajatiste teeninduskulud, võetavad laenud ja nende teeninduskulud on planeeritud perioodi 2017 - 2020 eelarvestrateegia tegevus- ja finantseerimistegevuse kuludesse. Antud rajatiste investeeringud teostatakse valla arengukava investeeringute kava ning valla eelarvestrateegia järgselt toetuse ja valla omafinantseeringu vahendite arvel. Rapla ja Hagudi projektidega rajatud ja korrastatud taristu iga-aastased ülalpidamiskulud kaetakse Rapla valla eelarve majanduskuludest.

Eelarvestrateegia vastuvõtmisele eelnenud aasta tegelikud, jooksvaks aastaks kavandatud ja eelarvestrateegia perioodiks prognoositavad põhitegevuse kulud:

Tabel 7 Põhitegevuse kulude jaotus majandusliku sisu järgi perioodil 2015 – 2020

	2015 tegelik	2016 eelarve	2017 kava	2018 kava	2019 kava	2020 kava	Muutus 2020/2016 summaliselt
Põhitegevuse kulud kokku	9 627 507	10 672 381	10 822 088	10 968 922	10 410 084	10 714 485	42 104
Antavad toetused tegevuskuludeks	809 280	971 300	936 432	924 293	953 198	992 913	21 613
Muud tegevuskulud	8 818 227	9 701 081	9 885 656	10 044 629	9 456 887	9 721 572	20 491
sh personalikulud	5 799 208	6 269 755	6 351 933	6 411 992	5 725 487	5 884 704	-385 051
sh majandamiskulud	3 018 475	3 344 974	3 418 245	3 514 772	3 615 690	3 716 930	371 956
sh muud kulud	544	86 352	115 478	117 865	115 709	119 938	33 586

Joonis 3 Põhitegevuse kulude jaotus majandusliku sisu järgi perioodil 2015-2020

Valitsemise valdkonnas on suund efektiivsuse suurendamisele: uued IT lahendused: E –arvetega arvlemine, E – riigihanked, koolides ja lasteaedades E- kool ja E- lasteaed.

Majanduse valdkonna prioriteediks on elukeskkonna atraktiivsuse suurendamine, sh kesklinna kavandamine ja valla ruumi jätkuv heakorastamine. Ühe osa heakorradöödest korraldab vallavalitsus ametiasutusena alates 2015. aastast oma vahenditega. Arutusel on ühe osa heakorradööde korraldamine läbi valla asutuse Rapla Varahaldus alates aastast 2017. Prioriteediks on ettevõtlusaktiivsuse tõstmine ettevõtjatega koostöös; Rapla valla turundamine hea investeerimis-, töö- ja elukohana. Valla omandis olevate ehitiste renoveerimine ja energiasäästlikuks muutmine. Vallale mittevajalike kinnistute müük.

Kultuuri valdkonnas on prioriteediks valla maine ja tuntuse suurendamine läbi kultuuri- ja meelelahutusürituste. Noortekeskuste tööle rakendamine kõigis valla kantide keskustes. Noortele pakutakse jätkuvalt tööd suvekuudel malevas. **Elanike hea tervise nimel on Rapla vald seadnud prioriteediks spordiobjektide arendamise ja kaasajastamise.**

Hariduse valdkonnas on esmane ülesanne koolivõrgu kava koostamine ja elluviimine. 2019. aastast on gümnaasiumi palgakulud, kulud õppevahenditele ja toitlustamisele kulubaasist välja viidud. 2015. aastal alustati ja 2017. aastal lõpetatakse lasteaed Kelluke renoveerimistööd ja 2016. aastal on planeeritud Alu Lasteaed Algkooli avamine. Arengukavasse lisandus Rapla linna lasteaedade toitlustamise hankimine koos kahe põhikooli toitlustamisega koolide sööklate baasil alates 01.09.2018. ning linna lasteaedade viimine ühise juhtimise alla.

Kuna rahvastikuprognosis näitab langust nii lasteaialaste ja õpilaste osas, on otstarbekas leppida kokku minimaalne lasteaialaste arv lasteaiaühendas ja õpilaste arv koolis kooliastmeti. Vastavate arvude saabudes saavad alata läbirääkimised lasteaiaühenda või kooli klassi edasise tegutsemise osas. Selline kokkulepe on vajalik, et tagada selge teadmine haridusasutuste laste vanematele ja töötajatele. Samuti on kokkulepe vajalik arengukavade menetlemisel. Rapla vallavalitsus pakub järgmist sõnastust:

Vallavolikogu võtab arutamisele haridusasutuse edasise tegutsemise juhul, kui lasteaialaste ja/või õpilaste arv on langenud kriitilise piirini:

1. Lasteaia liitühmas vähem või võrdne - 12 last (67% normist)
2. I kooliastmega koolis (1.-3.klass) vähem või võrdne – 15 õpilast ehk keskmiselt 5 õpilast klassis (21% maksimumist)
3. II ja III kooliastmega koolis keskmiselt 7 õpilast klassis (30% maksimumist).

Sotsiaalse kaitse valdkonnas on prioriteediks olemasolevate teenuste arendamine ja liikumine parema kvaliteedi ja kättesaadavuse suunas. **Vastavalt strateegiale planeeritakse uue Rapla Hooldekeskus ehitamist, mis tõstaks oluliselt teenuste kvaliteeti.** Tänapäevase hooldekeskuse ruumid on planeeritud ümber ehitada sotsiaalseteks eluruumideks.

Tabel 8 Põhitegevuse kulude jaotus valdkondade lõikes perioodil 2015 - 2020

	2015 tegelik	2016 kava	2017 kava	2018 kava	2019 kava	2020 kava	Muutus (€) 2016-2020
Põhitegevuse kulud kokku	9 627 507	10 672 381	10 822 088	10 968 921	10 410 085	10 714 485	42 104
01 Üldised valitsussektori teenused	775 627	919 612	982 231	973 389	976 498	1 004 830	85 218
03 Avalik kord ja julgeolek	6 451	11 000	11 297	11 625	11 950	12 285	1 285
04 Majandus	394 110	525 000	539 175	554 811	570 346	586 315	61 315
05 Keskkonnakaitse	183 545	154 500	157 881	161 611	165 317	169 945	15 445
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	190 634	193 572	181 532	186 453	191 341	196 366	2 794
07 Tervishoid	13 089	14 800	15 200	15 640	28 078	28 864	14 064
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	1 327 244	1 440 196	1 437 812	1 459 728	1 515 514	1 579 939	139 743
09 Haridus	5 792 794	6 305 467	6 376 425	6 471 561	5 803 436	5 964 930	-340 537
10 Sotsiaalne kaitse	944 013	1 108 234	1 120 535	1 134 103	1 147 605	1 171 011	62 777

Tabel 9 Põhitegevuse kulude tõus, osatähtsus ja muutus perioodil 2015-2020

	Tõus 2016-2020	Osatähtsus (2016)	Osatähtsus (2020)
Põhitegevuse kulud kokku	0,4%	100%	100%
01 Üldised valitsussektori teenused	9,3%	9%	9%
03 Avalik kord ja julgeolek	11,7%	0%	0%
04 Majandus	11,7%	5%	5%
05 Keskkonnakaitse	10,0%	1%	2%
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	1,4%	2%	2%
07 Tervishoid	95,0%	0%	0%
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	9,7%	13%	15%
09 Haridus	-5,4%	59%	56%
10 Sotsiaalne kaitse	5,7%	10%	11%

Põhitegevuse tulemi prognoos

Põhitegevuse tulem on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe. Põhitegevusetulem peab olema positiivne või võrduma nulliga. Strateegiaperioodi eesmärgiks on põhitegevuse tulude - kulude ülejäägi saavutamine määral, mis tagab laenu- ja intresside tagasimaksed ja võimaldab omaosaluse katmist planeeritavatele investeeringutele. Strateegia perioodi aastatel kasvavad tulud ja ka põhitegevusetulemi positiivne väärtus, mis võimaldab tasakaalus või ülejäägiga eelarvet. Põhitegevuse tulemi eelarvestrateegia perioodil on kajastatud järgmises tabelis:

Tabel 10. Põhitegevuse tulemi perioodil 2015 – 2020

	2015 tegelik	2016 eelarve	2017 kava	2018 kava	2019 kava	2020 kava	Muutus 2020/2016 summaliselt
Põhitegevuse tulud kokku	10 970 187	11 273 530	11 547 763	11 786 540	11 570 891	11 993 836	720 306
Põhitegevuse kulud kokku	9 627 507	10 672 381	10 822 088	10 968 922	10 410 084	10 714 485	42 104
Põhitegevuse tulem	1 342 680	601 149	725 675	817 618	1 160 807	1 279 351	678 202

Investeeringustegevuse eelarveosa

Strateegiaperioodil plaanitakse teostada olulises summas investeeringuid. Investeeringustegevuse eelarve on kogu strateegia perioodi jooksul negatiivne ehk investeeringustegevuse kulud ületavad investeeringuteks saadavaid tulusid. Negatiivset investeeringustegevuse tulemit võimaldab positiivne põhitegevuse tulem (investeeringute tegemise võimekus sõltub valla omafinantseerimise võimekusest) ja laenuvõimekus. Aastal 2017 kaetakse põhitegevusetulemiga laenu makseid, investeeringustegevuse negatiivne väärtus tuleb katta uute laenudega (vt tabel 10,12). Alates 2018. aastast katab põhitegevusetulem ka planeeritavaid investeeringuid.

Tabel 11. Investeeringustegevus perioodil 2015-2020

	2015 tegelik	2016 eelarve	2017 kava	2018 kava	2019 kava	2020 kava
Investeeringustegevus kokku	-894 423	-2 671 035	-1 119 943	-3 544 779	-1 429 960	-414 735
Põhivara müük (+)	179 334	38 900	150 000	92 100	22 100	22 100
Põhivara soetus (-)	-1 174 768	-4 167 157	-4 016 227	-3 841 100	-1 742 500	-335 500
<i>sh projektide omaosalus</i>	<i>-1 030 877</i>	<i>-2 624 450</i>	<i>-1 206 661</i>	<i>-3 549 500</i>	<i>-1 326 500</i>	<i>-310 500</i>
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	143 891	1 542 707	2 809 566	291 600	416 000	25 000
Finantstulud (+)	65	1 315	1 000	800	200	200
Finantskulud (-)	-42 945	-86 800	-64 282	-88 179	-125 760	-126 535
Eelarve tulem	448 257	-2 069 886	-394 268	-2 727 161	-269 153	864 616
Finantseerimistegevus	1 861 916	-590 818	609 086	2 666 184	285 982	-594 018
Kohustuste võtmine (+)	2 600 000	0	1 200 000	3 000 000	800 000	0
Kohustuste tasumine (-)	-738 084	-590 818	-590 914	-333 816	-514 018	-594 018

Tulude osas on planeeritud aastatel 2017 – 2020 põhivara müügitulu 220 tuhat eurot lisaks AS Rapla Vesi vara väljaostumaksetele. Põhivara müügiotsusega (objektide väljaselgitamine, enampakkumise korraldamine) alustati 2013. aastal ja aktiivne müügiotsus toimus 2014 - 2015. aastal.

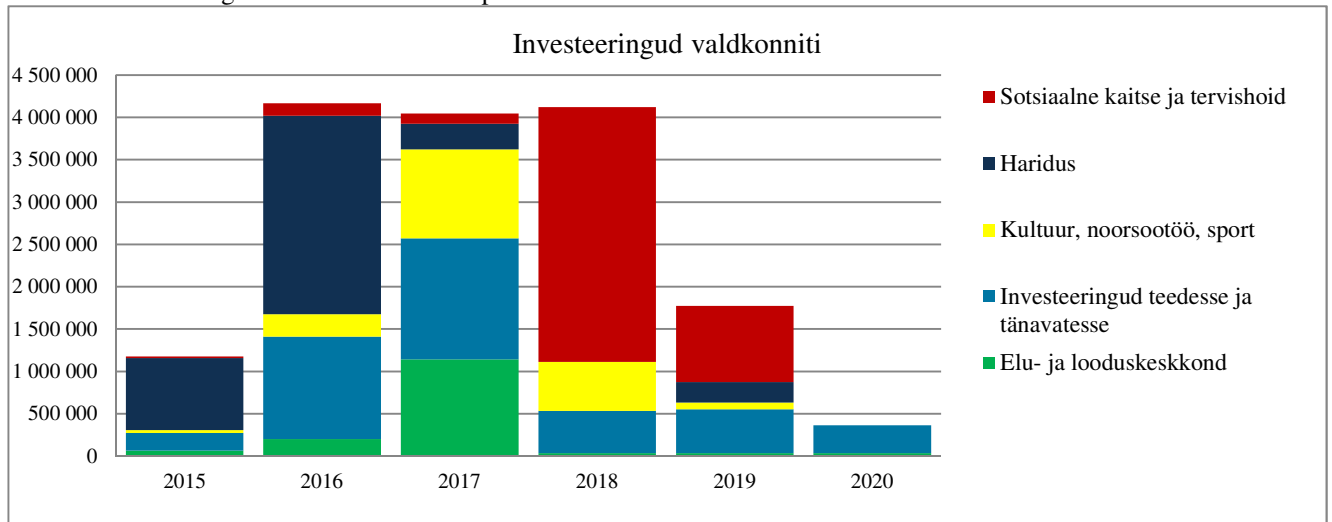
Riigi tasandil ei ole käesoleva strateegia koostamise ajaks lõplikke otsuseid Euroopa Liidu 2015 -2020 perioodi toetusvahendite jaotuspõhimõtete osas. Uute projektide reaalne nimekiri ja maksumus sõltuvad konkreetsetest rahastamisest otsustest. Valla võimekus panustada investeeringustegevusse omavahenditest on väike. Konkreetseid investeeringuobjektid eelarve strateegias aastateks 2017 – 2020 lähtuvad valla arengukavas toodud eelistustest ja **eelistatud on objektid, mille finantseerimiseks õnnestub saada toetusvahendeid.**

Tabel 12. Planeeritav põhivara müük

Asukoht	Kataster	Kinnistu
Rapla linn, Uus 21	67001:010:0026	3427537
Alu alevik, Kooli tn 3	66904:003:0094	3174237
Alu alevik, Kooli tn 5	66904:003:0460	3174437
Alu alevik, Kooli tn 8	66904:005:0138	3174337
Ülejõe küla, Aida	66904:001:0003	3382337
Alu alevik, Tiigi 7	66901:001:0266	2740050
Rapla linn, Kodu tn 9	mõõtmisel 2016	kinnistus 2016
Rapla Viljandi mnt 91g	mõõtmisel 2016	kinnistus 2016
Kodila küla, Koolimaja tee 1	66901:003:0076	3421137
Alu alevik, Aiaääre tee 3	66904:005:0149	3417337
Rapla linn, Tallinna mnt 51a	67001:008:3440	2827737
Rapla linn, Viljandi mnt 92A	67001:009:0056	1181337
Iira küla, Leenisauna	66902:001:0068	3123537

Planeeritavad objektide hinnad on arvestatud 2015 - 2016. aasta hindades, arvestamata hinnaindeksit järgnevatel perioodidel. Investeeringute kavas on majakarpide ehitus, arvestatud ei ole lisanduvate püsikuludega ja vajaliku inventari soetusega, kui eespool ei ole tegevusvaldkonna all seda eraldi välja toodud.

Joonis 4 Investeeringud valdkondade lõikes perioodil 2015 – 2020

Tabel 13. Investeeringud objektide lõikes 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020	2017-2020		
						maksumus kokku	s.h. toetus	s.h. valla eelarvest
HARIDUS	2 343 613	305 000	0	240 000	0	545 000	583 048	-38 048
Alu Lasteaed-Algkooli (ja Alu Raamatukogu) rekonstrueerimine (sh inventar, sisustus, märguväljak)	1 876 500					0	379 048	-379 048
Lasteaed Kelluke peamaja ülejäänud osa rekonstrueerimine	324 413	305 000				305 000	0	305 000
Lasteaed Naksitrallid parkla, sadevete rekonstrueerimine						0		0
Rapla Ühisgümnaasiumi hoone lifti rajamine	127 700					0	0	0
Rapla Vesiroosi Gümnaasiumi hoone ümberkohandamine põhikooliks (sh erivajadustega inimestele ligipääsu võimaluste loomine)				240 000		240 000	204 000	36 000
Rapla Vesiroosi Gümnaasiumi spordiplatside projekteerimine	15 000					0	0	0
SOTSIAALVALDKOND	150 000	120 000	3 009 000	900 000	0	4 029 000	0	4 029 000
Rapla Hooldekeskuse uue hoone põhiprojekti koostamine, liitumised kommunikatsioonidega	150 000	120 000				120 000	0	120 000
Rapla Hooldekeskuse uue hoone ehitamine			3 000 000	900 000		3 900 000	0	3 900 000
Rapla Hooldekeskuse olemoleva hoone eelprojekti koostamine (sotsiaalplannad)			9 000			9 000	0	9 000
KULTUUR, SPORT, NOORSOOTÖÖ	262 810	1 050 000	330 000	80 000	0	1 460 000	300 000	1 160 000
Rapla kultuuri- ja huvihariduskeskuse projekteerimine	34 560					0	0	0
Rapla kultuuri- ja huvihariduskeskuse osaline soojustamine, küttesüsteemide rekonstrueerimine, katuse osaline vahetus		500 000	200 000			700 000	0	700 000
Tõnu Susi Muusikastudio rajamine ja sisustamine	111 250	0				0	0	0
Rapla skatepargi rekonstrueerimine	36 000					0	0	0
Rapla staadioni rajamine (1.etapp)				80 000		80 000		80 000
Kunstmurukattega jalgpallistaadioni ehitus		350 000				350 000	100 000	250 000
Alu spordihoone osaline projekteerimine	7 000					0	0	0
Alu spordihoone akende osaline vahetus, katuse osaline soojustamine	70 000					0	0	0
Alu spordihoone akende vahetus ja katuse soojustamine		200 000				200 000	100 000	100 000
Tammemäe laululava eskiisprojekt	4 000					0	0	0
Tammemäe laululava väljaarendamine			130 000			130 000	100 000	30 000
MAJANDUS, TEHNILINE TARISTU JA LOODUSKESKKOND	1 410 734	2 541 227	502 100	522 500	335 500	3 901 327	2 659 118	1 242 209
Teehoiukava			466 600	487 000	300 000	1 253 600	353 600	900 000
Raplas Kuusiku tee kõnnitee (Piiri tänavani) ehitamine						0	0	0
Teede projektid	7100					0		
Rapla-Alu kergliiklustee rajamine	499 360					0	0	0
Kastani ja Koidu tänava ettevõtluspiirkonna arendamine	38 400	1 398 867				1 398 867	1 189 037	209 830
Rapla Jaama tänava rekonstrueerimine, kergliiklustee rajamine, raudteejaama parkla laiendamine	550 000					0	0	0
Hagudi Jaama tänava rekonstrueerimine, kergliiklustee rajamine, raudteejaama parkla laiendamine	116 000					0	0	0

Rapla keskosa (kultuurikeskuse ümbruse, "hollivuudi platsi" ja turu piirkonna) planeerimine, projekteerimine ja väljaarendamine	89 000	1 106 860				1 106 860	1 016 481	90 379
Alu mõisapargi rekonstrueerimine	72 558					0	0	0
Hajaasustusprogramm	20 066					0		0
Vesiroosi tervisepargi geoalus, planeerimine ja projekteerimine	16 000					0		0
Vesiroosi tervisepargi jätkuv väljaarendamine (s.h. terviseraja suur ring)	2 250	35 500	35 500	35 500	35 500	142 000	100 000	42 000
KOKKU	4 167 157	4 016 227	3 841 100	1 742 500	335 500	9 935 327	3 542 166	6 393 161

Tabel 14. Investeeringud väljaspool kava

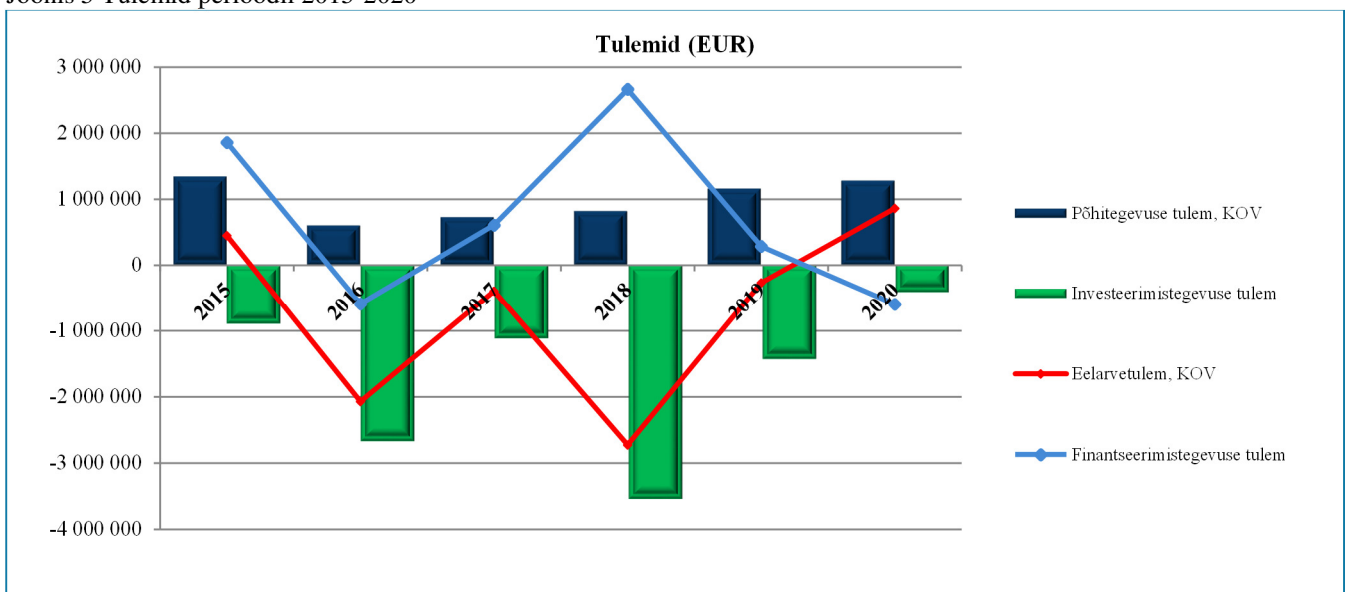
Investeering	2017	2018	2019	2020	2017-2020		
					maksumus kokku	s.h. toetus	s.h. valla eelarvest
HARIDUS	0	0	0	750 000	750 000	100 000	650 000
Rapla Pääkapikk soojustamine/katuse parendus				750 000	750 000	100 000	650 000
KULTUUR, SPORT, NOORSOOTÖÖ	120 000	0	1 100 000	0	1 220 000	0	1 220 000
Rapla Kultuurikeskus			1 100 000		1 100 000		1 100 000
Rapla võimla rekonstrueerimine	120 000				120 000		120 000
MAJANDUS, TEHNILINE TARISTU JA LOODUSKESKKOND	2 118 000	1 375 000	124 000	0	3 617 000	900 000	2 717 000
Valla tänavavalgustuse rekonstrueerimine	1 500 000				1 500 000	900 000	600 000
Rapla valla vee- ja kanalisatsioonitrasside rekonstrueerimine (AS Rapla Vesi laen)	200 000	900 000			1 100 000		1 100 000
Lasteaed Naksitrallid parkla, sadevete rekonstrueerimine	137 000				137 000		137 000
Rapla Väljataguse tn rekonstrueerimine	271 000				271 000		271 000
Rapla Heina tn rekonstrueerimine		275 000			275 000		275 000
Rapla Ülejõe tn silla rekonstrueerimine			124 000		124 000		124 000
Rapla veekeskuse rajamise ettevalmistamine	10 000	200 000			210 000		210 000
KOKKU	2 238 000	1 375 000	1 224 000	750 000	5 587 000	1 000 000	4 587 000

Strateegias on eelistatud objektid, mille finantseerimiseks õnnestub saada toetusvahendeid. Tänaast kavast välja jäänud objektide nimekiri vaadatakse üle kui antud objektidele saadakse väljaspool eelarvet vahendid. Volikogu otsusega on võimalik muuta kava ja objektide ehitamiseks planeeritud perioodi.

Eelarve tulem

Eelarve tulem võrdub põhitegevuse eelarveosa ja investeerimistegevuse eelarveosa summaga. Negatiivne eelarvetulem näitab, et planeeritavate investeeringute omaosaluste katmiseks jääb vahendeid puudu ja vajadus on laenuvahendite järgi. Negatiivne eelarve tulem tuleb katta kas täiendava laenuga või likviidsete varade arvelt. Tehtavad investeerimiskulutused mõjutavad negatiivselt valla finantspositsiooni suurendades võlakooormust, samas tuleb arvestada investeeringute sotsiaalmajanduslikku kasutegurit. Strateegia perioodi viimastel aastatel kasvavad planeeritavad tulud ja põhitegevustulemi positiivne väärtus, mis võimaldab valla oma vahendeid suunata investeeringutesse.

Joonis 5 Tulemid perioodil 2015-2020

Finantseerimistegevuse eelarveosa

Finantseerimistehingud on eelarve tulemi katmiseks teostatavad finantstehingud (vt joonis 5). Rapla valla laenude kavandamisel arvestatakse järgmiste põhimõtetega: optimaalne netovõlakoorumus oleks 50% põhitegevuse tuludest. Nii on võimalik tagada finantssuutlikkus võimalike tulevaste projektide omafinantseerimiseks. Aastatel 2018-2019 ületab planeeritav optimaalne netovõlakoorumus 50 protsenti, antud perioodi on planeeritud majanduse- ja sotsiaalvaldkonda mahukad ehitused. Netovõlakoorumuse ülemäära ei ületata.

Arvestused on tehtud täna kehtivaid laenupiiranguid arvestades (KOFSi sätestatud piirangud). Netovõlakoorumus võib aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordse vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat. Kui põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordne vahe on väiksem kui 60 protsenti vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest, võib netovõlakoorumus ulatuda kuni 60 protsendini vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest. Laenude keskmiseks kaalutud intressiks on 2%. Laenu võetakse ainult investeringute omaosaluse katmiseks.

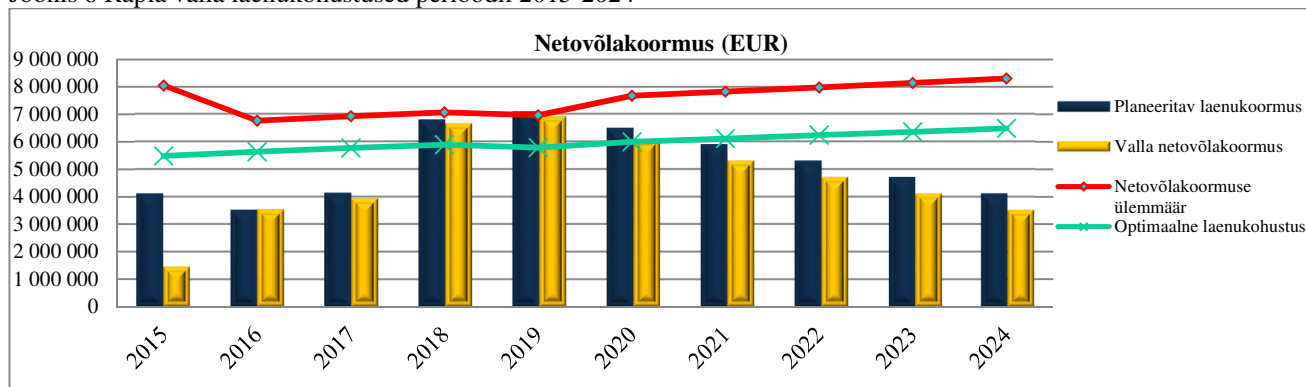
Finantseerimistegevuse rahavoogudes on kesksel kohal netovõlakoorumus. Netovõlakoorumus on võlakohustuste suuruse ja likviidsete varade kogusumma vahe, kus netovõlakoorumuse arvestuses võetakse võlakohustusena arvesse bilansis kajastatud kohustused ja mittekatkestatavad kasutusrendilepingud. Netovõlakoorumus võib aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordse vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat. Maksimaalset limiiti on võimalik saavutada, kui suurendada põhitegevuse tulemit põhitegevuse tulude suurendamise või põhitegevuse kulude vähendamisega, kuid see ei ole eraldi eesmärk: suure netovõlakoorumusega on ka intressikulu oluliselt suurem ja laenude tagasimasked, mis vähendab igapäevast tegutsemisvõimekust.

Tabel 15. Finantseerimistegevus perioodil 2015-2020

	2015 tegelik	2016 eelarve	2017 kava	2018 kava	2019 kava	2020 kava
Põhitegevuse tulem	1 342 680	601 149	725 675	817 618	1 160 807	1 279 351
Investeeringustegevus kokku	-894 423	-2 671 035	-1 119 943	-3 544 779	-1 429 960	-414 735
Eelarve tulem	448 257	-2 069 886	-394 268	-2 727 161	-269 153	864 616
Finantseerimistegevus	1 861 916	-590 818	609 086	2 666 184	285 982	-594 018
Kohustuste võtmine (+)	2 600 000	0	1 200 000	3 000 000	800 000	0
Kohustuste tasumine (-)	-738 084	-590 818	-590 914	-333 816	-514 018	-594 018
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	2 310 173	-2 660 704	214 818	-60 977	16 829	270 598
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	2 660 704	0	214 818	153 841	170 670	441 267
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	4 162 066	3 552 315	4 144 086	6 797 383	7 082 688	6 488 670
Netovõlakoorumus (eurodes)	1 501 362	3 552 315	3 929 268	6 643 542	6 912 018	6 047 402
Netovõlakoorumus (%)	13,7%	31,5%	34,0%	56,4%	59,7%	50,4%
Netovõlakoorumuse ülemmäär (eurodes)	8 056 080	6 764 118	6 928 658	7 071 924	6 964 841	7 676 105
Netovõlakoorumuse ülemmäär (%)	73,4%	60,0%	60,0%	60,0%	60,2%	64,0%
Vaba netovõlakoorumus (eurodes)	6 554 718	3 211 803	2 999 390	428 382	52 823	1 628 703

Rapla vallal on neli kehtivat laenulepingut. Strateegias on arvestatud, et laenulepingud sõlmitakse ehituseobjektidest 15 aastase tähtajaga. Rapla vallal on investeeringuid plaanis teostada oluliselt suuremas summas kui planeeritav põhitegevuse tulem võimaldab. Planeeritud on perioodil 2017-2019. sõlmida olemasolevatele laenulepingutele lisaks kolm laenulepingut investeeringukulude katmiseks. Antud perioodil lõpeb kaks laenulepingut.

Joonis 6 Rapla valla laenukohustused perioodil 2015-2024

Kaasates täiendavaid laenuvahendeid, tuleb jälgida KOFSi võlakohustuste piirmääradesse jäämist. Tabelist 13 nähtub, et netovõlakoormus jääb lubatud piirmääradesse (vt joonis 6). Joonisel 6 on esitatud planeeritav ja optimaalne laenukoormus. Roheline joon tähistab maksimaalselt lubatud laenukoormust.

Likviidsete varade eelarveosa

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse alusel kuuluvad likviidsete varade muutuse koosseisu raha ja pangakontode saldo muutus, rahaturu- ja intressifondide aktsiate või osakute ning võlakirjade saldo muutus. Likviidsete vahendite olemasolu lihtsustab valla rahavoogude planeerimist ning uute laenukohustuste võtmist kuna vähendab netovõlakoormust. 2016. aastast likviidsete vahendite jääki on võimalik planeerida kulutuste katteks või vähendada planeeritud kohustuste võtmist väiksemaas mahus.

Ülevaade valitseva mõju all olevatest üksustest

Arvestusüksustele kehtivad täpselt samad põhitegevuse tulemi ning netovõlakoormuse nõuded nagu kohaliku omavalitsuse üksusele. Arvestusüksuse koosseisu kuuluvad sõltuvad üksused määratakse raamatupidamise andmete alusel iga aasta lõpu seisuga. Rapla valla sõltuvateks üksusteks on SA Rapla Spordirajatised ja AS Rapla Vesi.

SA Rapla Spordirajatised eesmärgiks on sihtasutusele kuuluvate või tema kasutuses või haldamisel olevate spordirajatiste ja muu vara efektiivne majandamine. Sihtasutus sõltub suures osas Rapla valla sihtfinantseerimisest, kuigi teenib ka omatulu. Sihtasutus tegutseb mittetulunduslikult, asutuse põhieesmärgiks ei ole kasumi teenimine.

Eelnevatel perioodidel säästetud vahendid võimaldavad läbi viia investeringu Sadolin Spordihoone pallisaali valgustuse vahetuse energiasäästlikuma lahenduse vastu. Eeldatav kogumaksumus pallisaali valgustuse välja vahetamiseks planeeritult 24 000 tuhat eurot. Antud investering planeeritud ellu viia 2017 aastal. Tuleviku investeringutena oleks mõistlik panusta vahendeid konkurentsivõimelise kasvatamisele teiste lähikümbruse samal turuosal tegelevate ettevõtetega ning uute teenuste võimaldamisele Sadolin Spordihoones. Antud investeringuid on mõttekas planeerida kooskõlas Euroopa Liidu toetuste perioodi 2014-2020 põhimõtetega.

Rapla Spordirajatised SA on kehtiv koostööleping Akzo Nobel Baltic AS-ga sõlmitud 2010 aasta alguses tähtajaga 10 aastaks (lõpeb 2019 aastaga). Antud leping katab vaadeldavad perioodi v.a. aasta 2020 ning annab seeläbi 50 000 EUR aastas reklaamitulu mahust. Teiste koostööpartnerite leidmine on olnud keerukas kuid mitte võimatu missioon. Akzo Nobel Baltic AS-ga loodetakse sõlmida uus pikaajaline koostöölepe 2019 aasta II pooles. Kui see ei peaks õnnestuma, tuleb puuduoleva reklaamitulu katteks teha järgmist:

- Leida uus reklaamipartner, kes oleks valmis hoone nimesponsorina panustama samas mahus
- Reklaamipartneri puudumisel katta antud summa Rapla Vallavalitsuse sihtfinantseerimise suurendamisega mahus 22 000 eurot ning 28 000 eurot teenuse hindade tõusuga ning kulude kokkuhoiuga.

AS Rapla Vesi on Rapla valla tütarettevõtte alates 24. aprillist 2013. AS Rapla Vesi põhitegevusaladeks on tarbijate varustamine joogiveega ning reovee ära juhtimine. Ettevõtte tegevuse eesmärgiks on müüa klientidele stabiilse survega vett, juhtida ära ning puhastada reovesi, töödelda keskkonnoahtlikud jäägid keskkonnoahutuks ja tagastada need keskkonda.

Vastavalt 2016-2010 kinnitatud ÜVK arengukavale on **Rapla Vesi investeringuvajadus 2017 - 2018 aastal vee- ja kanalisatsiooni trasside rekonstrueerimiseks 1,9 mil € (1,5-1,9 vastavalt hanke lõpp tulemusele)**. Antud investeringu maht oli varasemal perioodil planeeritud koos toetusega. Investeringu käigus oli planeeritud rekonstrueerida **Termo vee piirkond** s.o Mahlamäe, Lepiku, Kastani tänava trassid -uus ettevõtluspiirkond. Investeringuga loodakse eeldused uuele PKT meetmes arendatavale ettevõtluspiirkonnale vee ja kanalisatsiooni kättesaadavuse tagamiseks. Mahlamäe tänaval oli plaanis jätkata eelmise perioodil pooleli jäänud trasside pikendamist pereelamutele (potentsiaalseid liitujaid 20 majapidamist), samuti rekonstrueerida **Alu tee trassid Rapla linnas** - potentsiaalseid liitujaid 6-7 ja lisanduks planeeritav valla uus Hooldekodu Alu tee 1b, 3 kinnistul. Rekonstrueerimine tagab reoveepuhasti ülekoormatust liigese sadevete sattumist kanalisatsiooni trassidesse (ebatihedad asbo trassid asendatakse uute plasttorudega).

2014 - 2020 EL struktuuritoetuste taotlemise tingimustele ettevõtte ei kvalifitseerunud ning ettevõttel tuleb Rapla valla ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise kava investeringud ellu viia laenu- ja omavahendite arvelt. Täna teada oleva informatsiooni põhjal ei ole ka kaugemas tulevikus veesektoris võimalik investeringuid ellu viia EL vahendite kaasabil.

Eelarve strateegia 2017-2020 perioodil kavandatud investeringud: Kastani ja Koidu tänavate vee- ja kanalisatsiooni torustike rekonstrueerimine. Mahlamäe-Koidu tänava eramutele vee- ja kanalisatsiooni liitumisvõimaluste rajamine.

Tabel 16. AS Rapla Vesi 2017-2020 planeeritud investeeringud

Aasta	Investeering	Maksumus	Omaosalus	Laen	Märkused
2016	Alu teel torustike lõigud, mis jäävad kergliiklustee alla	30 000	30 000		Tööd teostatakse 2016. aasta septembris
2017	Koidu-Kastani piirkonna vee- ja kanalisatsioonitorustike rekonstrueerimine+ Mahlamäe-Lepiku tn eramutele vee- ja kanalisatsiooni rajamine	682 100		682 100	ÜF 2014-2020 taotlusvoorust raha ei õnnestu saada, kuna KIK hinnangul saab ettevõtte omavahenditega hakkama
2017	Mahlamäe-Lepiku tn eramutele vee- ja kanalisatsiooni rajamine	180 263	162 363	17 900	

Strateegias on planeeritud 2017.aastal investeeringuteks võtta 700 tuhande euro suurune laen kümneks aastaks.

Tabel 17 Sõltuvate üksuste eelarvestrateegia aastatel 2015-2020

Sõltuvad üksused KOKKU	2015 tegelik	2016 eelarve	2017 kava	2018 kava	2019 kava	2020 kava
Põhitegevuse tulud kokku (+)	730 066	733 906	773 911	775 112	861 443	851 444
sh saadud tulud kohalikul omavalitsuselt	95 934	101 904	103 757	108 026	110 976	135 563
Põhitegevuse kulud kokku (+)	586 555	628 685	650 673	662 261	680 791	686 646
sh tehingud kohaliku omavalitsuse üksusega	12 588	4 000	4 108	4 227	4 227	4 227
Põhitegevustulem	143 511	105 221	123 238	112 851	180 652	164 798
Investeeringustegevus kokku (+/-)	-305 751	-83 102	-895 035	-32 699	-31 196	-29 693
Eelarve tulem	-162 240	22 119	-771 797	80 152	149 456	135 105
Finantseerimistegevus (-/+)	107 838	-22 100	677 900	-92 100	-92 100	-92 100
sh tehingud kohaliku omavalitsuse üksusega	110 500	-22 100	-22 100	-22 100	-22 100	-22 100
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-8 352	19	-93 897	-11 948	57 356	43 005
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (tekkepõhise e/a korral) (+/-)	46 050	0	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	207 756	207 775	113 878	101 930	159 286	202 291
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	110 500	88 400	766 300	674 200	582 100	490 000
sh võlad kohaliku omavalitsuse üksusele	110 500	88 400	66 300	44 200	22 100	0
Netovõlakkoormus (eurodes)	0	0	652 422	572 270	422 814	287 709
Netovõlakkoormus (%)	0,0%	0,0%	84,3%	73,8%	49,1%	33,8%

Finantsdistiipliini tagamise meetmete täitmine ja konsolideeritud näitajad

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse kohaselt on finantsdistiipliini tagamise meetmeks:

- Kinni pidamine nõuetest põhitegevuse tulemile
- Kinni pidamine netovõlakkoormuse ülemmäärast

Nende näitajate alusel otsustatakse KOV-i finantsolukorra üle ning nende täitmata jätmine võib kaasa tuua sanktsioonid. KOFS näeb ette finantsdistiipliini tagamise meetmed kogu kohaliku omavalitsuse arvestusüksusele. Kohaliku omavalitsuse arvestusüksuseks on kohaliku omavalitsuse üksus ja temast sõltuvad üksused. Sõltuvaks üksuseks loetakse raamatupidamise seaduse mõistes üksust, mis on kohaliku omavalitsuse üksuse otsese või kaudse valitseva mõju all; saab kohaliku omavalitsuse üksuselt, riigilt, muult avalikult-õiguslikult juriidiliselt isikult või eelnimetatud isikute valitseva mõju all olevatelt üksustelt üle poole tuludest või on saanud toetust ja renditulu kohaliku omavalitsuse üksuselt ja nende valitseva mõju all olevatelt üksustelt rohkem kui 10 protsenti vastava aasta põhitegevuse tuludest.

Antud eelarvestrateegia puhul on prognoos koostatud kassapõhiste arvestuste alusel Rapla Vallavalitsuses ja arvestusüksused tekkepõhise arvestuse alusel, eeldusel et tekkepõhised prognoosid ei erine oluliselt kassapõhisest.

Eelarvestrateegia perioodiks planeeritud põhitegevuse tulem ja netovõlakkoormus vastavad KOFS-i normatiividele.

Tabel 18 Rapla valla arvestusüksuse finantsdistsipliini tagamise meetmete ülevaade perioodil 2015 - 2020 (konsolideeritud)

	2015 tegelik	2016 eelarve	2017 kava	2018 kava	2019 kava	2020 kava
Põhitegevuse tulud kokku	11 591 731	11 901 532	12 213 809	12 449 398	12 317 131	12 705 490
Põhitegevuse kulud kokku	10 105 540	11 195 162	11 364 896	11 518 930	10 975 672	11 261 341
Põhitegevustulem	1 486 191	706 370	848 913	930 469	1 341 459	1 444 149
Investeeringustegevus kokku	-1 200 174	-2 754 137	-2 014 978	-3 577 478	-1 461 156	-444 428
Eelarve tulem	286 017	-2 047 767	-1 166 065	-2 647 009	-119 697	999 721
Finantseerimistegevus	1 859 254	-590 818	1 309 086	2 596 184	215 982	-664 018
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	2 301 821	-2 660 685	120 921	-72 925	74 185	313 603
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	2 868 460	207 775	328 696	255 771	329 956	643 558
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	4 162 066	3 552 315	4 844 086	7 427 383	7 642 688	6 978 670
Netovõlakoomus (eurodes)	1 293 606	3 344 540	4 515 390	7 171 612	7 312 732	6 335 111
Netovõlakoomus (%)	11,2%	28,1%	37,0%	57,6%	59,4%	49,9%
Netovõlakoomuse ülemmäär (eurodes)	9 013 500	7 140 919	7 328 285	7 469 639	8 052 815	8 664 893
Netovõlakoomuse ülemmäär (%)	77,8%	60,0%	60,0%	60,0%	65,4%	68,2%
Vaba netovõlakoomus (eurodes)	7 719 894	3 796 380	2 812 896	298 027	740 083	2 329 782

Kokkuvõte

Eelarvestrateegia koostamise eesmärgiks on omavalitsuse jätkusuutliku finantspoliitika tagamine: positiivne eelarvetulem, laenude teenindamise ja investeerimisvõimekuse ja reservide olemasolu. Planeerimise eesmärgiks on tagada eelarveprotsessi stabiilsus, vahendite sihipärane ja efektiivne kasutamine. Raskemini prognoositavad on kaks olulist tululiiki – üksikisiku tulumaksu ja riigi tasandusfond. Tulumaks moodustab üle 60% kõigist Rapla valla põhitegevuse tuludes. Tulumaksu laekumise 1% suurune muutus eelarve strateegias tähendab ligikaudu 1% palgavahendite muutust. Tulumaksu laekumise suurenemine on hea, kuid kui laekumine on vabariigi keskmisest protsentuaalselt parem, siis väheneb sellega koheselt riigipoolne toetus.

KULUDE struktuur ei ole viimastel aastatel muutunud, muutunud ei ole ka valdkondades kulude jaotus. Elanikkond väheneb ja vananeb, valla finantseerimisvõimekus väheneb ja tulude tõus kulub tänase struktuuri ülalpidamiseks. Paremaks toimetulekuks tuleb kas tehtavad kulud vastavalt teenuse kasutajaskonnale üle vaadata või saada edaspidiseks arenguks riigilt lisavahendeid (omavalitsuste rahastamismudeli muutust).

Lähituleviku majandusarengu prognoosimine on keeruline, kuna maailmamajanduses valitseb ebamäärasus ning palju sõltub poliitilistest otsustest.

Lisa 1 Põhitegevuse ja investeerimistegevuse kulud valdkondade kaupa

	2015 tegelik	2016 eelarve	2017 kava	2018 kava	2019 kava	2020 kava
01 Üldised valitsussektori teenused	818 572	1 006 412	1 046 513	1 061 568	1 102 258	1 131 365
Põhitegevuse kulud	775 627	919 612	982 231	973 389	976 498	1 004 830
sh saadud toetuste arvelt	1 232	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt	774 395	919 612	982 231	973 389	976 498	1 004 830
Investeeringustegevuse kulud	42 945	86 800	64 282	88 179	125 760	126 535
sh saadud toetuste arvelt	0	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt	42 945	86 800	64 282	88 179	125 760	126 535
03 Avalik kord ja julgeolek	6 451	11 000	11 297	11 625	11 950	12 285
Põhitegevuse kulud	6 451	11 000	11 297	11 625	11 950	12 285
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt	6 451	11 000	11 297	11 625	11 950	12 285
04 Majandus	601 219	1 735 860	1 938 042	1 021 411	1 057 346	886 315
Põhitegevuse kulud	394 110	525 000	539 175	554 811	570 346	586 315
sh saadud toetuste arvelt	231 061	249 040	250 629	257 897	265 118	272 542
sh muude vahendite arvelt	163 049	275 960	288 546	296 914	305 227	313 774
Investeeringustegevuse kulud	207 109	1 210 860	1 398 867	466 600	487 000	300 000

sh saadud toetuste arvelt	28 328	907 396	1 189 037	166 600	187 000	0
sh muude vahendite arvelt	178 781	303 464	209 830	300 000	300 000	300 000
05 Keskkonnakaitse	236 442	245 308	193 381	197 111	200 817	205 445
Põhitegevuse kulud	183 545	154 500	157 881	161 611	165 317	169 945
sh saadud toetuste arvelt	9 000	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt	174 545	154 500	157 881	161 611	165 317	169 945
Investeeringustegevuse kulud	52 897	90 808	35 500	35 500	35 500	35 500
sh saadud toetuste arvelt	52 897	75 524	25 000	25 000	25 000	25 000
sh muude vahendite arvelt	0	15 284	10 500	10 500	10 500	10 500
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	202 735	302 638	1 288 392	186 453	191 341	196 366
Põhitegevuse kulud	190 634	193 572	181 532	186 453	191 341	196 366
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt	190 634	193 572	181 532	186 453	191 341	196 366
Investeeringustegevuse kulud	12 101	109 066	1 106 860	0	0	0
sh saadud toetuste arvelt	10 000	10 033	1 090 529	0	0	0
sh muude vahendite arvelt	2 101	99 033	16 331	0	0	0
07 Tervishoid	13 089	14 800	15 200	15 640	28 078	28 864
Põhitegevuse kulud	13 089	14 800	15 200	15 640	28 078	28 864
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt	13 089	14 800	15 200	15 640	28 078	28 864
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	1 362 811	1 703 006	2 487 812	1 789 728	1 595 514	1 579 939
Põhitegevuse kulud	1 327 244	1 440 196	1 437 812	1 459 728	1 515 514	1 579 939
sh saadud toetuste arvelt	117 070	119 398	118 651	122 092	125 511	129 025
sh muude vahendite arvelt	1 210 174	1 320 798	1 319 161	1 337 636	1 390 003	1 450 914
Investeeringustegevuse kulud	35 567	262 810	1 050 000	330 000	80 000	0
sh saadud toetuste arvelt	30 000	62 000	200 000	100 000	0	0
sh muude vahendite arvelt	5 567	200 810	850 000	230 000	80 000	0
09 Haridus	6 641 598	8 649 080	6 681 425	6 471 561	6 043 436	5 964 930
Põhitegevuse kulud	5 792 794	6 305 467	6 376 425	6 471 561	5 803 436	5 964 930
sh saadud toetuste arvelt	2 432 717	2 560 275	2 554 570	2 552 963	1 906 637	1 905 637
sh muude vahendite arvelt	3 360 077	3 745 192	3 821 855	3 918 598	3 896 799	4 059 293
Investeeringustegevuse kulud	848 804	2 343 613	305 000	0	240 000	0
sh saadud toetuste arvelt	22 666	487 754	305 000	0	204 000	0
sh muude vahendite arvelt	826 138	1 855 859	0	0	36 000	0
10 Sotsiaalne kaitse	962 303	1 258 234	1 240 535	4 143 103	2 047 605	1 171 011
Põhitegevuse kulud	944 013	1 108 234	1 120 535	1 134 103	1 147 605	1 171 011
sh saadud toetuste arvelt	332 652	390 670	399 170	399 170	399 170	399 170
sh muude vahendite arvelt	611 361	717 564	721 365	734 933	748 435	771 841
Investeeringustegevuse kulud	18 290	150 000	120 000	3 009 000	900 000	0
sh saadud toetuste arvelt	0	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt	18 290	150 000	120 000	3 009 000	900 000	0
KOKKU	10 845 220	14 926 338	14 902 597	14 898 201	12 278 344	11 176 520
Põhitegevuse kulud	9 627 507	10 672 381	10 822 088	10 968 922	10 410 084	10 714 485
sh saadud toetuste arvelt	3 123 732	3 319 383	3 323 020	3 332 123	2 696 436	2 706 374
sh muude vahendite arvelt	6 503 775	7 352 998	7 499 067	7 636 799	7 713 648	8 008 111
Investeeringustegevuse kulud	1 217 713	4 253 957	4 080 509	3 929 279	1 868 260	462 035
sh saadud toetuste arvelt	143 891	1 542 707	2 809 566	291 600	416 000	25 000
sh muude vahendite arvelt	1 073 822	2 711 250	1 270 943	3 637 679	1 452 260	437 035